

Список використаних джерел:

1. Конституція України Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 30, ст. 141. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.
2. Цивільний кодекс України Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, № 40-44, ст. 356. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>.
3. Цихоня Д. Ю. Оскарження судових рішень, ухвалених судами першої інстанції. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/1917/%D0%A6%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BD%D1%8F.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.
4. Як оскаржити рішення суду в апеляційній та касаційній інстанціях. URL: <https://minjust.gov.ua/m/yak-oskarjiti-virok-v-apelyatsiyniy-ta-kasatsiyniy-instantsiyah>.

Логінова М. В.,
викладач кафедри
цивільного права та процесу
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
капітан поліції
Гордієнко Д. М.,
курсант
Навчально-наукового інституту
права та підготовки фахівців для
підрозділів Національної поліції
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

СУДОВІ ВИКЛИКИ ТА ПОВІДОМЛЕННЯ: СПІЛЬНІ РИСИ ТА ВІДМІННОСТІ

Відповідно до статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод до судової процедури проявляється вимога справедливості та публічності. Ухвалення правосудного рішення та виключення процесуально-правових порушень можливе у випадку, коли судовий розгляд здійснюється із дотриманням вимог гласності та змагальності. Відкритий доступ до суду осіб, які беруть участь у справі, та інших учасників цивільного судочинства, належним чином повідомлених про вирішення справи або окремого процесуального питання, є одними з необхідних умов демократичного суспільства та забезпечення справедливого та публічного судочинства на засадах змагальності [4].

Формами повідомлення зацікавлених осіб про здійснення судом певних процесуальних дій є повістки про виклик і повістки-повідомлення.

Судові виклики і повідомлення здійснює секретар судового засідання. Судові повідомлення здійснюються шляхом надсилання судових повісток-повідомлень.

Судове повідомлення має інформаційний характер, оскільки має на меті інформування осіб, які беруть участь у справі, про вчинення процесуальних дій, в яких участь цих осіб не є обов'язковою [3].

Судовий виклик є вимогою суду з'явитися у судове засідання для розгляду справи чи для проведення певних процесуальних дій саме за участю осіб, які викликаються, і участь яких є обов'язковою.

Положення ст. 128 ЦПК України передбачає два види засобів інформування суб'єктів цивільного процесу, що зумовлено різним ступенем імперативності припису суду про явку учасника судового процесу в судове засідання, характером передаваної інформації та процесуальним статусом адресата. Судові повістки поділяються на:

- 1) судові повістки про виклик;
- 2) судові повістки-повідомлення.

Відповідно до ч. 1 ст. 128 ЦПК, «суд викликає учасників справи у судове засідання або для участі у вчиненні процесуальної дії, якщо визнає їх явку обов'язковою». Крім цього, ч. 9 ст. 128 ЦПК передбачено право суду викликати у судове засідання таких учасників справи: свідка, експерта, перекладача та спеціаліста [1].

Виклик є імперативним приписом, вимогою суду до учасника процесу про обов'язкову особисту явку у судове засідання, оскільки від цього залежить рух цивільної справи [3].

Наприклад, відповідно до п. 5 ч. 2 ст. 223 ЦПК, суд може визнати обов'язковою участь у судовому засіданні сторони, яка подала заяву про розгляд справи за її відсутності, для надання особистих пояснень. Для цього суд має право відкласти розгляд справи. Якщо особа проігнорує вимогу про виклик або не повідомить суд про поважні причини неможливості прибуття до суду, то ЦПК містить перелік процесуальних норм, які визначають для такої особи відповідні наслідки. Зокрема, суд має право розглянути справу по суті за наявними матеріалами (п. 1 ст. 223 ЦПК), ухвалити заочне рішення (ст. 280 ЦПК), вжити заходи процесуального примусу у вигляді приводу свідка (ст. 147 ЦПК) або штрафу (ст. 148 ЦПК), оголосити в розшук відповідача (ст. 132 ЦПК) та ін [3].

Тому, судовий виклик – це процесуальна дія суду, яка вчиняється судом до учасників судового процесу в разі визнання їх явки у судове засідання чи для вчинення процесуальної дії у суді обов'язковою шляхом вручення судової повістки про виклик з таким розрахунком, щоб особа, яка викликається, мала достатньо часу для підготовки до судового розгляду справи і явки в суд, але не пізніше ніж за п'ять днів до судового засідання.

Що ж до повідомлення – то це дія за значенням повідомити, повідомляти і повідомлятися, тобто те, що сповіщається комусь (письмова або усна інформація). Повідомлення спрямоване на доведення до відома особи про можливість реалізації комплексу належних їй прав, пов'язаних із залученістю до процесу розгляду цивільної справи (повідомлення про право). Особа на

власний розсуд реалізовує своє право безпосередньої участі у розгляді справи або відмови від такої, за що процесуальна відповідальність не настає і суд не має права вживати до цієї особи заходи процесуального примусу. Як правило, неявка належно повідомлених учасників цивільної справи не перешкоджає процесуальним діям або розгляду цивільної справи по суті [3].

Отже, судове повідомлення – це процесуальна дія суду, яка вчиняється судом до учасників справи в разі визнання їх явки у судові засідання чи для вчинення процесуальної дії у суді не обов'язковою шляхом вручення судової повістки-повідомлення. Судова повістка-повідомлення повинна бути вручена завчасно[4].

З огляду на спрямування вказаних видів судових повісток, ЦПК визначає різні вимоги до строків їх направлення й отримання учасником судового процесу. Для судових повісток про виклик строк їх вручення пов'язаний із датою судового засідання. Особа, яка викликається, має отримати судову повістку про виклик не пізніше як за п'ять днів до судового засідання. Для судових повісток-повідомлень дата їх отримання особою має передувати даті проведення судового засідання чи вчинення процесуальної дії [2].

Висновок. Таким чином, залежно від процесуального статусу зацікавленої особи, а також обов'язковості її присутності при здійсненні процесуальних дій передбачено дві форми повідомлення: судова повістка про виклик і судова повістка-повідомлення, які направляються в випадках, передбачених ЦПК. Судові виклики та повідомлення повинні бути надіслані з таким розрахунком, щоб особа, яка викликається, мала після їх вручення достатньо часу для явки до суду і підготовки до участі в судовому розгляді справи.

Список використаних джерел:

1. Цивільний процесуальний кодекс України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2004, № 40-42, ст. 492. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text>.
2. Червоний Ю. С. Науково-практичний коментар Цивільного процесуального кодексу України Київ; Одеса: Юрінком Інтер, 2008. 656 с.
3. Кучер О. В. Цивільний процес України: підручник. Львів: ЛьвДУВС, 2016. 768 с.
4. Харитонов Є. О. Цивільний процес України: навч. посібник. Київ: Істина, 2012. 472 с.